

آینه جادو ۱

- مقالات سینمایی
- سیدمرتضی آوینی
- نشر واحه
- ۲۷۲ صفحه
- ۸۸ هزار تومان

این کتاب حاوی مقالات سینمایی شهید آوینی است که پیش از این در نشریات مختلف نیز به چاپ رسیده‌اند و به جهت همبستگی موضوعی، محتوای مناسبی را برای ارائه در قالب کتاب نشان داده‌اند؛ حاصل این کار، مجموعه سه جلدی «آینه جادو» است. جلد اول «آینه جادو» حاوی مقالاتی است که نویسنده در فاصله سال‌های ۶۷ تا ۶۹ به رشته تحریر درآورده است.

حلزون‌های خانه به دوش

- جریان روشنفکری و انقلاب اسلامی
- سیدمرتضی آوینی
- نشر واحه
- ۱۶۸ صفحه
- ۴۹ هزار تومان

«حلزون‌های خانه به دوش» کتابی است که در آن شهید آوینی رابطه جریان روشنفکری با انقلاب اسلامی را زیر ذره بین خود بررسی کرده است. این کتاب در زمره پرمخاطب‌ترین آثار شهید آوینی قرار دارد. مجموعه مقالاتی که برای «حلزون‌های خانه به دوش» انتخاب شده، در سال‌های ۶۸ تا ۷۰ به نگارش درآمده و یکی از مقالات آن با عنوان «تحلیل آسان» به نقد مقاله‌ای از مسعود بهنود اختصاص دارد.

توسعه و مبانی تمدن غرب

- پیشرفت اقتصادی یا تکامل فرهنگی
- سیدمرتضی آوینی
- نشر واحه
- ۲۶۲ صفحه
- ۷۷ هزار تومان

آوینی در این کتاب «پیشرفت اقتصادی یا تکامل فرهنگی» را مورد بررسی دقیق قرار می‌دهد. این اثر که در واقع مقالات گردآوری شده از آوینی طی سال‌های دوم تا چهارم دهه شصت است، نخست به شکل تحقیقی مکتبی در باب «توسعه و مبانی تمدن غرب» در ماهنامه جهاد منتشر شده بود. اکثر این مقاله‌ها در زمان خود با اسم مستعار چاپ شده بودند. آوینی خواننده را با تشریح ساده و دقیق مباحث مدنظر همراهی می‌کند و او را به سمت نگاهی جدید نسبت به مسائل مذکور راهنمایی می‌کند.

راه‌رهایی

نقش امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی در آثار شهید مرتضی آوینی چیست؟

امیر عرفان روزنامه‌نگار

تصور نکنید که من با زندگی به سبک و سیاق متظاهران به روشنفکری ناآشنا هستم. خیر. من از یک «راه طی شده» با شما حرف می‌زنم. من هم سال‌های سال در یکی از دانشکده‌های هنری درس خوانده‌ام. به شب‌های شعر و گالری‌های نقاشی رفته‌ام. موسیقی کلاسیک گوش داده‌ام... من هم سال‌ها با جلوه‌فروشی و تظاهر به دانایی بسیار زیسته‌ام، ریش پروفیسوری و سبیل نیچه‌ای گذاشته‌ام و کتاب «انسان موجود تک‌ساختی» هربرت مارکوزه را - بی‌آنکه آن زمان خوانده باشم! - طوری دست گرفته‌ام که دیگران جلد آن را ببینند و پیش خودشان بگویند: عجب! فلانی چه کتاب‌هایی می‌خواند... اما بعد خوش‌بختانه زندگی مرا به راهی کشانده است که ناچار شده‌ام رودربایستی را نخست با خودم و سپس با دیگران کنار بگذارم و عمیقاً بپذیرم که «تظاهر به دانایی» هرگز جایگزین «دانایی» نمی‌شود، و حتی از این بالاتر دانایی نیز با تحصیل فلسفه حاصل نمی‌آید. باید در جست‌وجوی حقیقت بود و این متاعی است که هر کس به راستی طالبش باشد، آن را خواهد یافت و در نزد خویش نیز خواهد یافت... و حالا از یک راه طی شده با شما حرف می‌زنم.

***

«راه طی شده» ای که سیدمرتضی آوینی از آن حرف می‌زند، مانند راه طی شده دیگران و مسیری طبیعی و تدریجی نبود بلکه زلزله‌ای وجودی و انقلابی انفسی بود که با انقلاب آفاقی ۵۷ و آشنایی با امام خمینی گره خورده بود. داستان کامران آوینی از قبولی در رشته معماری دانش‌کده هنرهای زیبای دانش‌گاه تهران شروع شد. آوینی سال ۱۳۴۴ وارد دانش‌گاه شد و دوستان دوره دانش‌جویی اش غزاله علیزاده، شهرزاد بهشتی و امیر اردلان بودند. شهرزاد بهشتی در گفت‌وگو با شماره فروردین واردیهشت ۱۳۸۳ مجله «سوره اندیشه» درباره آوینی این دوره می‌گوید: «قبل از انقلاب به دنبال راه‌حل‌های شخصی می‌گشتم. نسبت به حرکت‌های اجتماعی، سیاسی و حتی چریکی هیچ عکس‌العملی نداشتم.» و این

روحی تازه در آوینی دمیده شد و کامران به مرتضی تبدیل شد. اگر چه اوایل سال ۱۳۵۸ کتاب «هر آن که جز خود» را با هزینه شخصی چاپ کرد ولی خیلی زود همه را جمع کرد و سوزاند. نه فقط این نوشته را که هر نوشته‌ای را که تا آن روز نگه داشته بود، سوزاند چون دیگر دوران کامرانی به پایان رسیده بود. خودش می‌گوید: «با شروع انقلاب حقیر تمام نوشته‌های خویش را اعم از تراوشات فلسفی، داستان‌های کوتاه، اشعار و... در چند گونی ریختم و سوزاندم و تصمیم گرفتم که دیگر چیزی که حدیث نفس باشد ننویسم و دیگر از خودم سخنی به میان نیآوردم... سعی کردم که خودم را از میان بردارم تا هر چه هست خدا باشد و خدا را شکر بر این تصمیم وفادار مانده‌ام.» آشنایی آوینی با امام او را چنان متحول کرد که همان سال به جهاد سازندگی رفت. اتفاق مهم دیگر وقتی رخ داد که او به عنوان نماینده جهاد سازندگی به تلویزیون رفت و در گروه جهاد کارش را شروع کرد. فیلم‌های «شش روز در ترکمن صحرا»، «سیل خوزستان»، «خان گزیده‌ها» را ساخت و قبل از سقوط خرمشهر، به آن جا رفت و مجموعه‌ای سه قسمتی به نام «فتح خون» از مقاومت مردم در این شهر تولید کرد و بعد از آن مجموعه «حقیقت» و پس از آن شاهکارش یعنی «روایت فتح» را ساخت.

امام و انقلاب به روایت آوینی

با مرور مقالاتی که سیدمرتضی آوینی درباره امام خمینی و انقلاب اسلامی نوشته، مشخص می‌شود که کلام و اندیشه امام چگونه ذهن و ضمیر او را دگرگون کرد و او چه تلقی از امام و انقلاب دارد. آوینی

درست در دوره‌ای است که دانش‌جویان معترض و سیاسی قیام ۱۵ خرداد را پشت سر گذاشته بودند و زیر پوست شهر عصیان غلیبان می‌کرد ولی کامران آوینی مشتاق آن نبود. او شیفته داستان‌های داستایوفسکی و هرمان هسه شده بود، مرتب آثار نیچه را می‌خواند؛ شاملو، اخوان ثالث و فروغ فرخزاد را به خوبی می‌شناخت و ستایش می‌کرد. کامران پس از شکست عشقی و مهاجرت غزاله علیزاده به فرانسه و از سر گذاردن ماجراها و هیجان‌ات مختلف، سرانجام پس از ۱۰ سال از دانشگاه فارغ‌التحصیل می‌شود و در همین زمان با همسرش، مریم امینی آشنا می‌شود. در این سال‌ها دیگر آن کامران مجلس گرم‌کن و پر حرارت نیست، آرام‌آرام در خودش فرومی‌رود و منزوی می‌شود و به داستان‌نویسی روی می‌آورد. تنهایی، انزوا و تردید مضمون همه داستان‌هایش است. تلاش کامران برای کنار آمدن با خود در تک‌تک خطوط داستان‌هایش موج می‌زند. سال ۱۳۵۷ به‌رغم مخالفت خانواده مریم امینی، آوینی در نهایت با او ازدواج می‌کند و کمی بعد نزد دو برادرش (محمد و مصطفی) در آمریکا می‌رود اما خیلی زود به ایران برمی‌گردد و مستاجر فرهاد مهرداد (خواننده معروف) می‌شود. روابط آن‌ها خیلی زود صمیمی می‌شود و فرهاد از این که کامران هیچ اشتیاقی به تظاهرات مردم نشان نمی‌داد، در شگفت بوده است. یک شب فرهاد، نواری از سخنرانی امام خمینی را برای آوینی پخش می‌کند. در این سخنرانی امام مردم را به فریاد الله اکبر بر بام خانه‌ها، شکستن حکومت نظامی و راهپیمایی دعوت می‌کرد. با این سخنرانی و دعوت،